

TARIM, HAYVANCILIK VE ORMAN POLİTİKALARI KURULU

RAPOR - NİSAN 2025

TÜRKİYE'DE SÜT FİYATLARI

TÜRKİYE'DE SÜT FİYATLARI

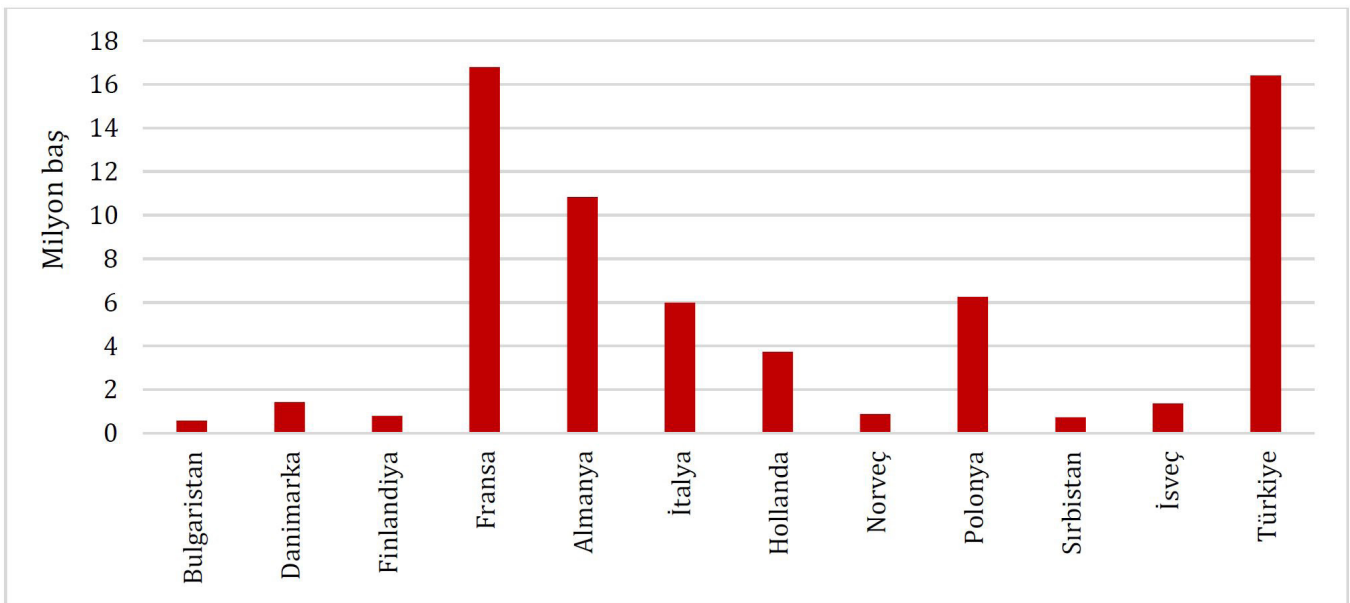
Diğer Avrupa ülkeleri ile kıyaslandığında Türkiye büyükbaş hayvan varlığı bakımından 2023 yılı FAO verilerine göre Fransa'nın ardından ikinci sırada yer almaktadır (Şekil 1). Hayvancılık ve hayvancılığa bağlı sanayiler ülke ekonomisinde çok önemli yer tutmaktadır. Güncel TÜİK verilerine göre ülkenin 2024 yılı büyükbaş hayvan varlığı 16824208'dir. Sığır yetiştiriciliği, Türkiye'de hayvancılık sektörünün en önemli alt sektörlerinden biridir. Mevcut istatistiklere göre, Türkiye'deki toplam çiğ sütün yaklaşık %92,9'u ve toplam kırmızı et üretiminin %70,1'i sığırlardan elde edilmektedir (TÜİK, 2024).

Ancak özellikle son yıllarda Avrupa ülkelerinin bir çoğunda süt üretimi artış gösterirken Türkiye'de düşüş göstermektedir. Güncel FAO verilerine göre 2020 yılında 21749341,68 ton olan inek sütü üretimi 2023 yılında 19961908,41 tona kadar gerilemiştir (Şekil 2). Yalnızca 3 yıl içerisinde en temel besin kaynaklarından olan çiğ sütün üretiminde %8,22 bir azalış olduğu gözlenmektedir ve aynı dönemde ülke nüfusu 83.614.362'den 85.372.377'a yük-

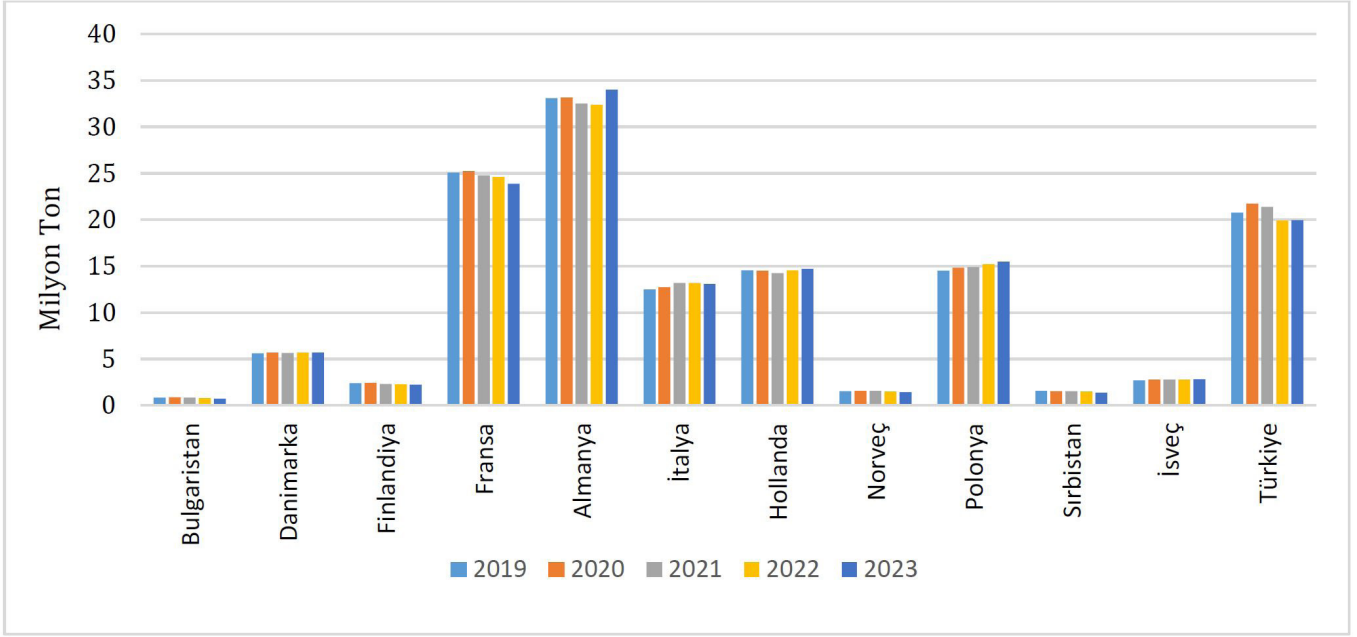
selerek %2,10 bir artış göstermiştir. Ülke ekonomisinde çok önemli bir yeri olan bir çok farklı gıdanın hammaddesi, ülkenin çok önemli bir kesiminin temel geçim kaynağı olan sığırcılık ve süt üretimindeki bu azalış endişe verici boyuttadır.

Ülke süt üretiminde yaşanan düşüşlerin ardından çeşitli nedenler bulunmaktadır. Bunlar arasında artan üretim maliyetleri ve durgun süt fiyatları nedeniyle birçok çiftçilerin kar edememesi, yükselen yem maliyetleri, giderlerini karşılayamayan çiftçilerin süt ineklerini satmaya yönelmesi, ekonomik istikrarsızlık ve enflasyondan kaynaklı maliyetlerdeki artış, yetersiz devlet destekleri gibi nedenler bulunmaktadır. Yıllara göre ülkenin süt fiyatlarındaki artışlar Şekil 3 de sunulmuştur. Ulusal süt konseyi verilerine göre 1 Ocak 2025 yılı tavsiye edilen süt fiyatı 17,15 tl olarak belirlenmiştir. Tabloya bakıldığında süt fiyatlarında önemli artış olduğu görülse de ülkedeki enflasyondan kaynaklı olarak maliyetlerle kıyaslandığında maalesef bu artışlar yeterli düzeyde değildir.

Ülkedeki süt fiyatları asgari ücretlerdeki artışlar ile kıyaslandığında oransal olarak her geçen yıl

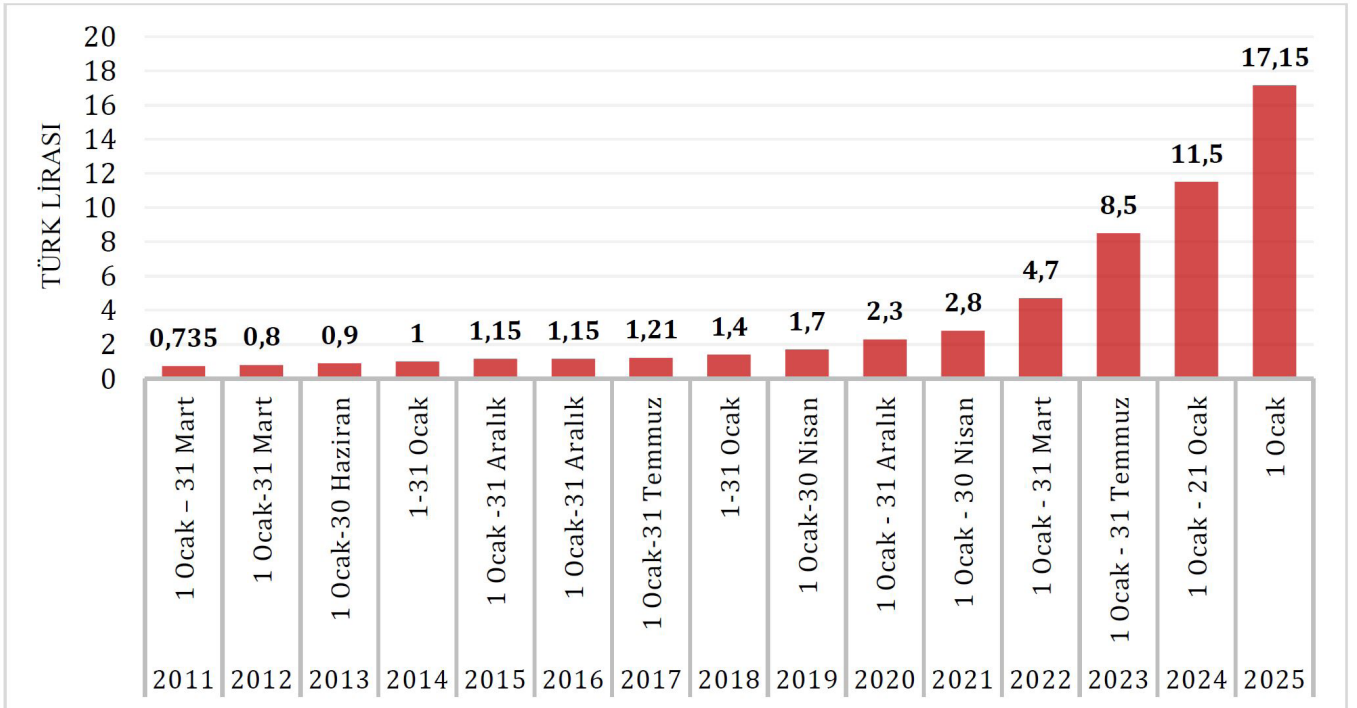
Şekil 1. Bazı Avrupa Ülkelerinin 2023 yılı sığır varlığı (FAOSTAT, 2025)

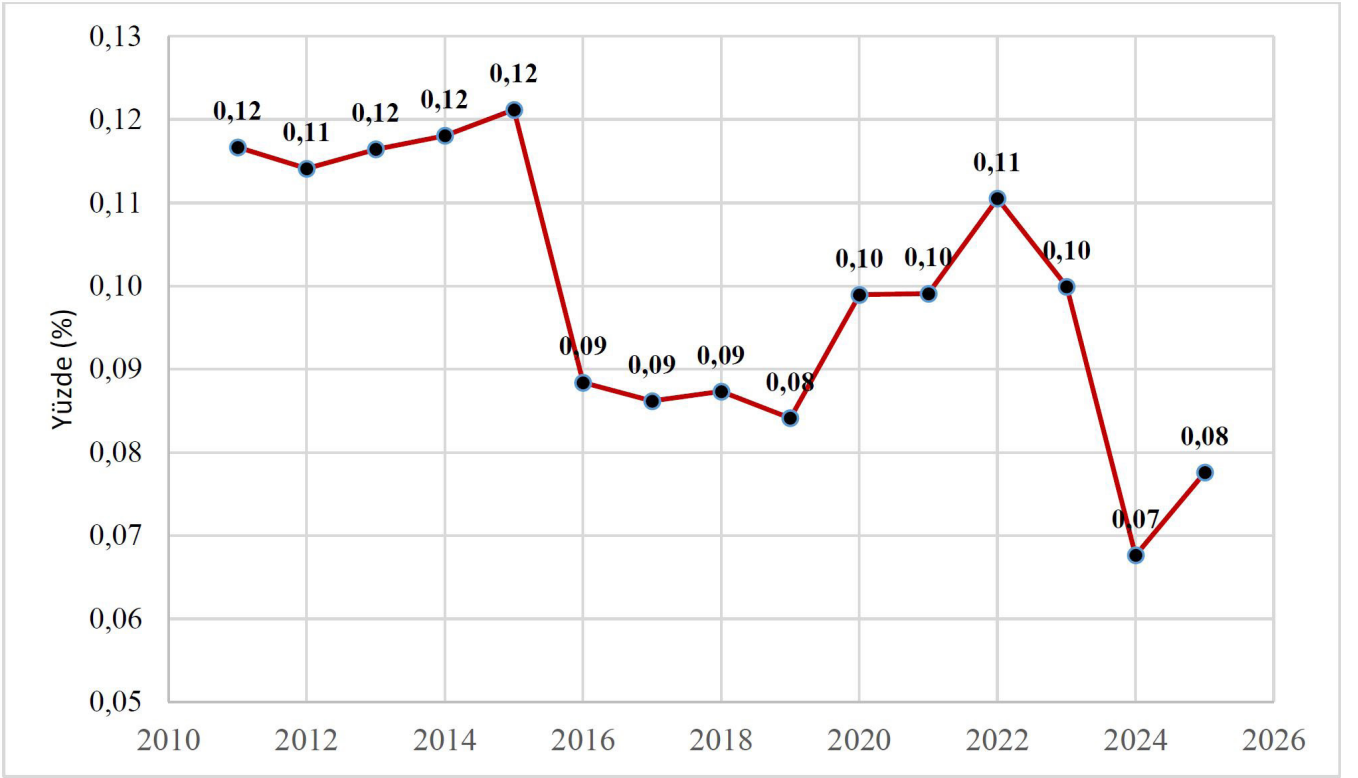
Şekil 2. Bazı Avrupa Ülkelerinin 2019-2023 Yılı Çiğ Süt Üretimleri (FAOSTAT, 2025)

düşüş göstermektedir (Şekil 4). 2011 yılında asgari ücretin % 0,12'sini oluşturan bir litre sütün fiyatı 2024 yılının ocak ayında %0,07 sini 2025 yılının ocak ayında ise %0,08 ini oluşturmaktadır. Ülkede süt üretiminde yaşanan düşüşlerin en önemli nedenlerinin başında gelen düşük süt fiyatları maa- lesef ülke enflasyonundaki artışların altında kal-

makta, başta küçük aile işletmeleri olmak üzere süt üreticileri diğer ev ve işletme giderlerini karşı- lama noktasında her geçen yıl daha da zor duru- ma düşmektedir. Bunun neticesinde ise ailelerin birçoğu ya üretimi terk etmekte ya da işletme ka- pasitelerinde düşüşe gitmektedir.

Şekil 3. Yıllara Göre Türkiye Süt Fiyatlarında meydana gelen değişimler (USK, 2025).

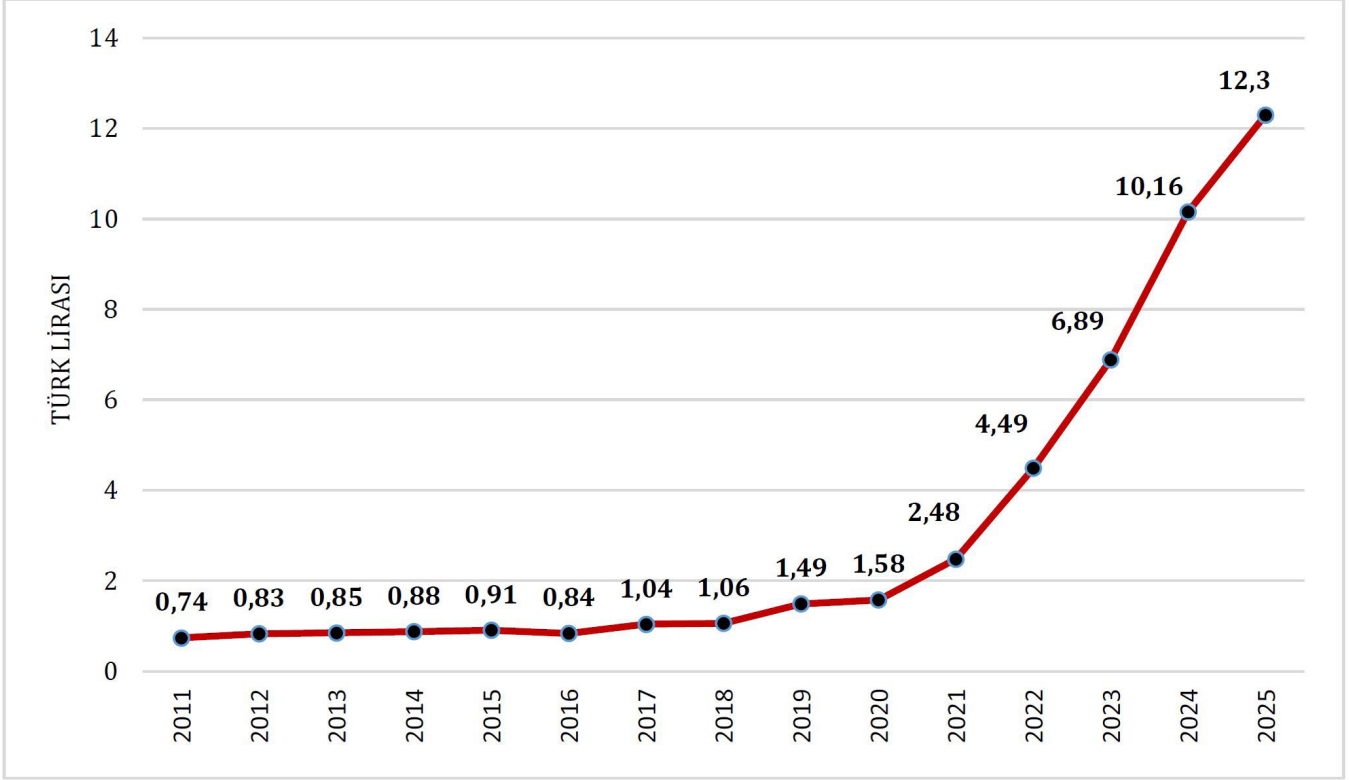

Şekil 4. Yıllara göre Ocak ayı süt fiyatlarının dönemin asgari ücretlerine oranı

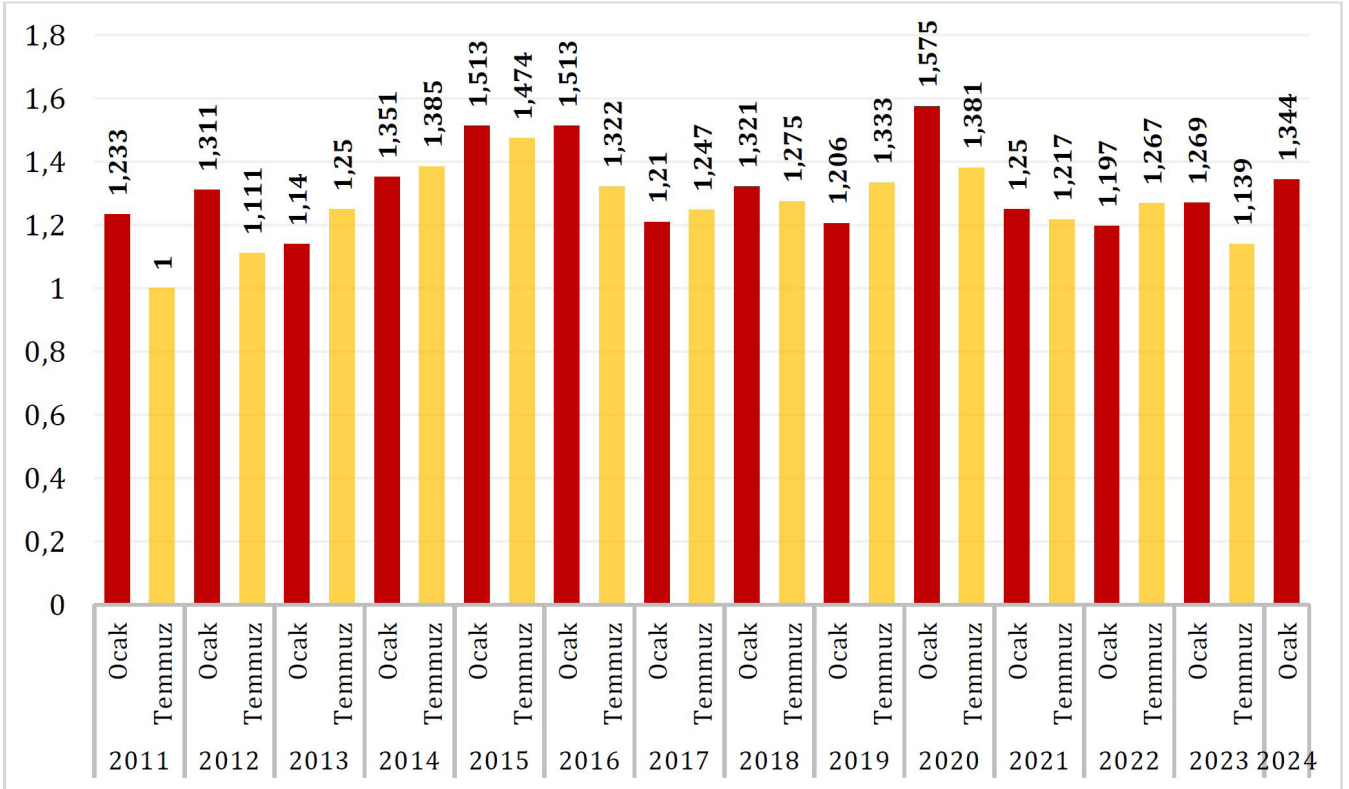
Ülkede son yıllarda özellikle kuraklık, kırsaldan kente göç ve üretim maliyetlerindeki artış yem hammadde fiyatlarında da artışa neden olarak yem fiyatlarını da önemli oranda artırmakta ve bu da süt sektörüne önemli darbe vurmaktadır. Ülkede yıllara göre süt yemi fiyatlarında meydana gelen artışlar Şekil 5’de sunulmuştur. Ulusal süt konseyi tarafından yayımlanan verilere göre 2025 yılı Ocak ayı güncel ortalama kilogram süt yemi fiyatı 12,3 TL’dir.

Süt sığırcılığı sektöründe karlılığı sağlayabilmek için süt yem paritesinin 1,5 olması önerilmektedir (Şekil 6). Ancak Türkiye’de süt yem paritesi son yıllarda maalesef bu oranın altında seyretmektedir. 2024 yılı ocak ayında süt yem paritesi Türkiye Süt, Et, Gıda Sanayicileri ve Üreticileri Birliği Derneği tarafından 1,34 olarak bildirilmiştir.

Ancak bildirilen bu parite değerleri özellikle küçük aile işletmeleri için gerçeği yansıtmamaktadır. Birçok çiftçi sütlerini Ulusal Süt Konseyi tarafından bildirilen tavsiye fiyatlara satamamaktadır. Özellikle kırsal bölgelerde bulunan küçük aile işletmeleri her yıl belirlenen bu fiyatların %20-30 altında süt satmak zorunda kalmaktadır. Bu da süt sektörünün devamlılığını önemli oranda tehdit etmektedir. Bu işletmeler için süt yem paritesi 1’in dahi altında kalmaktadır. Her ne kadar bu işletmelerde karlılık olmasa dahi işletmelerin varlığı bir kültür olduğundan dolayı devamlılığını sürdürse dahi bu şartlarda yeni jenerasyonlar bu faaliyeti sürdürmeyi tercih etmemektedir. Nitekim Et ve Süt Kurumu 2023 yılı sektör raporuna göre 2022 yılında 1.137.446 olan süt sığırcılığı işletme sayısı yalnızca bir yılda %3,16 azalarak 2023 yılı itibariyle yaklaşık 1.101.389’a kadar gerilemiştir (ESK, 2023).

Şekil 5. Yıllara göre Ocak ayları süt yemi fiyatlarında yaşanan değişimler (Kaplan ve Çiçek, 2022; USK, 2025)

Şekil 6. Yıllara göre Çiğ Süt Yem Paritesi (SETBİR, 2025)

KAYNAKLAR

- SETBİR, (2025). Türkiye Süt, Et, Gıda Sanayicileri ve Üreticileri Birliği Derneği. <https://www.setbir.org.tr/sut-sektoru/cig-sut-yem-paritesi/> (Erişim Tarihi: 28.03.2025)
- USK, (2025). Ulusal Süt Konseyi. <https://ulusalsutkonseyi.org.tr/yillara-gore-cig-sut-fiyatlari-2194/> (Erişim Tarihi: 28.03.2025)
- TÜİK (2024). Türkiye İstatistik Kurumu Hayvansal Üretim İstatistikleri. TÜİK. <https://data.tuik.gov.tr> (Erişim Tarihi: 28.03.2025).
- Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO). (Yıl). FAOSTAT: Hayvancılık İstatistikleri. FAO. <https://www.fao.org/faostat/> (Erişim Tarihi: 28.03.2025)
- Kaplan, K., & Çiçek, A. (2022). Türkiye'de çiğ süt fiyatları ile süt yemi fiyatları arasındaki nedensellik ilişkisinin Toda-Yamamoto testi ile belirlenmesi. ÇOMÜ Ziraat Fakültesi Dergisi, 10(2), 336-345.
- ESK(2023). Et ve Süt Kurumu 2023 yılı sektör raporu https://www.esk.gov.tr/upload/Node/10255/files/ESK_2023_Yili_Sektor_Raporu_.pdf?utm_source=chatgpt.com (Erişim Tarihi: 28.03.2025)

